

DE ANTIDISCRIMINATIEWET GEVING & ONDERWIJS

*Marco Van Haegenborgh
Centrum voor gelijkheid van kansen en voor
racismebestrijding*

Bijdrage voor
de studiedag
AgODi - VLOR,
16 december
2011

GELIJKHEID EN NON-DISCRIMINATIE

Drie federale wetten:

- **GENDERWET** van 10 mei 2007
vervangt wet van 7 mei 1999
 - **ANTIDISCRIMINATIEWET** van 10 mei 2007
vervangt wet van 25 februari 2003
 - **ANTIRACISMEWET** van 30 juli 1981 *zoals gewijzigd door wet van 10 mei 2007*
- > *B.S.* 30 mei 2007, drie nieuwe wetten van kracht sinds 9 juni 2007

GELIJKHEID EN NON-DISCRIMINATIE

Én 2 Vlaamse decreten:

- Het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt (**EAD-decreet**)
 - Focus ligt op evenredige arbeidsdeelname en diversiteit van allochtonen, personen met een handicap, vrouwen en ouderen
 - Opmaak van diversiteitsplannen
 - Ook Vlaams overheidspersoneel en onderwijspersoneel vallen hieronder
- Het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse Gelijke Kansen- en Gelijke Behandelingsbeleid
 - Erkenning van Meldpunten voor gelijke behandeling
 - Nog op te richten onafhankelijk orgaan om in rechte op te treden
 - Bevoegd voor o.a. onderwijs

WAT IS DISCRIMINATIE?

1. De beschermde criteria

■ GENDERWET

- *geslacht*

■ ANTIDISCRIMINATIEWET

- *leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke en syndicale overtuiging, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschap, sociale afkomst*

■ ANTIRACISMEWET

- *nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming*

WAT IS DISCRIMINATIE?

2. Onderscheid versus discriminatie

■ DIRECT ONDERSCHIED

“wanneer iemand ongunstiger wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie (...) op basis van een van de beschermde criteria”

■ INDIRECT ONDERSCHIED

“wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen gekenmerkt door een bepaald beschermd criterium, in vergelijking met andere personen bijzonder kan benadelen”

VOORBEELDEN

Direct onderscheid:

- ik wil geen homokoppel als huurders”
- “blinde personen niet toegelaten”
- “ik werf geen allochtonen aan”

Indirect onderscheid:

- *ik wil een ‘traditioneel koppel’ als huurders”*
- *“(assistentie)honden niet toegelaten”*
- *“moedertaal sollicitant moet NL (...) zijn*

DISCRIMINATIE =

- Direct / indirect onderscheid = directe / indirecte discriminatie, tenzij RECHTVAARDIGING (dus toegelaten onderscheid)
- Een ongeoorloofd onderscheid op basis van een beschermd criterium = discriminatie (niet te rechtvaardigen)
- ‘raciale kenmerken’ (*nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming*) en geslacht: genieten een hoge bescherming!
 - Onderscheid is enkel geoorloofd indien het gaat om wezenlijke en bepalende beroepsvereisten (bv acteur voor een film over het leven van Nelson Mandela)
 - Uitzondering criterium ‘nationaliteit’: tenzij voorzien in de wet (bv stemrecht voorbehouden aan ...)

TOEGELATEN ONDERSCHIED =

- In principe is er geen enkel onderscheid toegelaten, tenzij er een rechtvaardiging bestaat.
- Een onderscheid is gerechtvaardigd als:
 - het om een legitiem doel gaat (bv. veiligheid, hygiëne)
 - de middelen om dit doel te bereiken passend en noodzakelijk zijn.
 - Bv; in een sportwinkel eisen dat een kandidaat voor een verkoopfunctie geen handicap heeft, om een sportief, dynamisch en gezond imago aan de winkel te geven kan niet

WAT IS DISCRIMINATIE?

3. Andere vormen van discriminatie:

- weigeren van redelijke aanpassingen

“passende maatregelen in een concrete situatie en naargelang de behoefte (...) om een persoon met een handicap in staat te stellen toegang te hebben tot, deel te nemen aan en vooruit te komen in de aangelegenheden waarop de wet van toepassing is (...)”

- intimidatie

“ongewenst gedrag dat met een van de beschermde criteria verband houdt, en tot doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast en een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd”

- opdracht geven tot discriminatie

SAMENVATTEND, DISCRIMINATIE =

- 5 vormen van verboden gedragingen:
 1. Directe discriminatie
 2. Indirecte discriminatie
 3. Intimidatie
 4. Weigeren redelijke aanpassingen
 5. Opdracht geven tot discriminatie

- Aangevuld met: aanzetten tot haat, geweld en/of discriminatie (strafwet)
 - *“gedragingen die aanzetten tot haat, geweld of discriminatie tegen een persoon of een groep omwille van één van de beschermde criteria”*
 - + **‘verwerpelijke beweegredenen** : een aantal gedragingen, die al door het Strafwetboek worden bestraft, worden zwaarder gesanctioneerd indien ze zijn gepleegd wegens haat of misprijzen tegenover een persoon of een groep op grond van één van de beschermde criteria

TOEPASSINGSGEBIED

De antidiscriminatiewetgeving is van toepassing op een aantal domeinen en sectoren van het openbare leven

- tewerkstelling
- publieke of private goederen en diensten die publiek toegankelijk zijn
- elke economische, sociale, culturele of politieke activiteit die toegankelijk is voor het publiek.
- Officiële stukken of processen-verbaal
- De sociale zekerheid en sociale bescherming

- Sectoren: openbaar vervoer, huisvesting, onderwijs, overheidsdiensten, verzekeringen, horeca en winkels, ontspanning, cultuur

RECHTVAARDIGINGSGRONDEN: *ARBEIDSSFEER*

	DIRECT ONDERSCHIED	INDIRECT ONDERSCHIED
GROEP 1 zogenaamd ras, huidskleur, nationale of etnische afstamming geslacht	<i>streng regime</i> <i>wezenlijke en bepalende beroepsvereiste</i> (nuance: aanv. regelingen soc. zekerheid)	minder streng regime - <i>legitiem doel</i> - <i>passend en noodzakelijk</i>
GROEP 2 leeftijd, seksuele geaardheid, geloof of levensbeschouwing, handicap	<i>streng regime</i> <i>wezenlijke en bepalende beroepsvereiste</i>	minder streng regime - <i>legitiem doel</i> - <i>passend en noodzakelijk</i>
	specifieke uitzonderingen - <i>leeftijd</i> - <i>geloof / levensbeschouwing</i>	specifieke regeling - <i>handicap: red. aanpassingen</i>
GROEP 3 burgerlijke staat, geboorte, vermogen, politieke overtuiging, taal, huidige / toek. gezondheids- toestand, fysieke of genetische eigenschap, sociale afkomst nationaliteit	minder streng regime - <i>legitiem doel</i> - <i>passend en noodzakelijk</i> (nuance: EU onderdanen)	minder streng regime - <i>legitiem doel</i> - <i>passend en noodzakelijk</i>

ALG. UITZONDERINGEN: POSITIEVE ACTIE EN ONDERSCHIED DOOR OF KRACHTENS WET

RECHTVAARDIGINGSGRONDEN: **GOEDEREN / DIENSTEN e.a.**

	DIRECT ONDERSCHIED	INDIRECT ONDERSCHIED
GROEP 1 zogenaamd ras, huidskleur, nationale of etnische afstamming geslacht	<i>strengste regime</i> <i>geen onderscheid mogelijk</i> (nuance: excl. goed/dienst, verzekeringen)	minder streng regime - <i>legitiem doel</i> - <i>passend en noodzakelijk</i>
GROEP 2 leeftijd, seksuele geaardheid, geloof of levensbeschouwing, handicap	minder streng regime - <i>legitiem doel</i> - <i>passend en noodzakelijk</i>	minder streng regime - <i>legitiem doel</i> - <i>passend en noodzakelijk</i>
GROEP 3 burgerlijke staat, geboorte, vermogen, politieke overtuiging, taal, huidige / toek. gezondheids- toestand, fysieke of genetische eigenschap, sociale afkomst nationaliteit	minder streng regime - <i>legitiem doel</i> - <i>passend en noodzakelijk</i> (nuance: EU onderdanen)	minder streng regime - <i>legitiem doel</i> - <i>passend en noodzakelijk</i>

ALG. UITZONDERINGEN: POSITIEVE ACTIE EN ONDERSCHIED DOOR OF KRACHTENS WET